

Barbara Sujak-Cyrul, Sylwia Dudziak

Badanie podstawowej wiedzy nauczycieli, planujących pełnienie funkcji Szkolnego Doradcy Zawodowego, na temat systemów zarządzania jakością, środowiskiem, bhp. Wyniki wstępne za 2006 r.

Kształcąc przyszłych Szkolnych Doradców Zawodowych w bloku zajęć „Przygotowanie do pracy w organizacjach objętych systemami zarządzania jakością, środowiskiem, bhp” prowadzonych według autorskiego programu dr Barbary Sujak-Cyrul w ramach Studiów Podyplomowych „Szkolny Doradca Zawodowy” zorganizowanych w roku akadem.2005/2006 przez Centrum Edukacji Nauczycielskiej Uniwersytetu Wrocławskiego, przeprowadzono badania podstawowej wiedzy własnej nauczycieli, planujących pełnienie funkcji Szkolnego Doradcy Zawodowego, na temat systemów zarządzania jakością, środowiskiem, bhp. Wiedzę nauczycieli, którzy stanowili bardzo zróżnicowaną grupę ze względu na rodzaj wykształcenia oraz rodzaj funkcji pełnionych w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych czy innego rodzaju ośrodkach opiekuńczo-wychowawczych, zbadano przy użyciu anonimowej ankiety w dwu momentach:

- badania wstępne przeprowadzono przed rozpoczęciem przedmiotowych zajęć,
- badania końcowe przeprowadzono po zakończeniu wyżej wymienionych zajęć (a więc w różnych terminach, wynikających z harmonogramu zajęć warsztatowych zamykających zajęcia omawianego bloku).

Do badań wstępnych użyto ankiety (patrz Rys. 1), identycznej w warstwie merytorycznej pytań z ankietą użytą po raz pierwszy przez autorkę programu, B. Sujak-Cyrul, przy prowadzeniu tego typu badań w 2004r¹. Do badań końcowych zastosowano ankietę zawierającą oprócz treści identycznych jak w badaniu wstępnym, dodatkowe pytania sprawdzające znajomość podstawowych pojęć występujących w całości w normie ISO 9001 dotyczącej systemu zarządzania jakością oraz w części w aktualnych normach ISO 14001 i PN-N 18001 dotyczących odpowiednio systemu zarządzania środowiskowego i systemu zarządzania bhp, a także pytania badające subiektywne oceny słuchaczy odnośnie przeprowadzonych zajęć oraz ważności nauczanej tematyki, jak również możliwości zastosowań praktycznych w pracy szkolnego doradcy zawodowego ww. wiedzy i zrealizowanych na zajęciach projektów.

Niniejsza praca, będąca kontynuacją wcześniej wspomnianych badań B. Sujak-Cyrul prowadzonych w 2004 r., przedstawia wstępne wyniki badań przeprowadzonych w 2006r. i porównuje je z wynikami uzyskanymi w 2004 r. Wychodząc z wykazanego wcześniej stwierdzenia (patrz²), że wiedza na temat systemów zarządzania jakością, środowiskiem, bhp jest wiedzą niezbędną Szkolnym Doradcom Zawodowym by mogli pomóc uczniom w przygotowaniu się do rzeczywistego rynku pracy, niniejsze badania przeprowadzono w celu określenia potrzeby i skuteczności prowadzenia kształcenia nauczycieli, planujących pełnienie funkcji Szkolnego Doradcy Zawodowego, na temat wyżej wymienionych systemów zarządzania w ramach bloku zajęć „Przygotowanie do pracy w organizacjach objętych systemami zarządzania jakością, środowiskiem, bhp” w 2006 r. i ewentualnie w dalszych latach, w tym zweryfikowania (przez potwierdzenie lub wywołanie zmiany) wcześniejszych poglądów ustalonych w 2004 r. na ten temat na bazie doświadczeń z pilotażowych zajęć tego bloku (zrealizowanych w ramach Studiów Podyplomowych „Szkolny Doradca Zawo-

¹ Podstawowe wyniki tych badań opublikowano w pracy: Sujak-Cyrul B., *Aktywność szkolnego doradcy zawodowego a przygotowanie do pracy w organizacjach objętych systemami zarządzania: jakością, środowiskiem, bhp*, w: A. Krajna, L. Ryk, K. Sujak-Lesz (red.), *Edukacja zawodoznawcza i edukacja projaściowa w szkole*, Wyd. CEN UW, MarMar, Wrocław 2005, s. 43-70.

² Sujak-Cyrul B., *Aktywność szkolnego doradcy zawodowego...*, s. 44 i dalsze.

dowy” zorganizowanych w roku 2004 r. przez Centrum Edukacji Nauczycielskiej Uniwersytetu Wrocławskiego).

W krótkim podsumowaniu wyników badań z 2004 r. B. Sujak-Cyrul pisała (cytujemy):

- ☉ „*Moje wcześniejsze przypuszczenie, że najprawdopodobniej nauczyciele planujący pełnienie funkcji szkolnego doradcy zawodowego nie znają – nawet w zakresie elementarnym – podstawowych norm, zasad, narzędzi i specyficznego języka systemów zarządzania jakością, środowiskiem i/lub bhp, okazało się zgodne ze stanem rzeczywistym. W opinii słuchaczy studiów podyplomowych „Szkolny doradca zawodowy”, zebranej przeze mnie badaniem ankietowym na początku bloku zajęć „Przygotowanie do pracy w organizacjach objętych systemami...”, wstępna ocena ich znajomości tematyki systemów zarządzania z reguły oscylowała pomiędzy oceną „0 – nigdy o tym nie słyszałem” a oceną „1 – słyszałem, ale nie wiem co to znaczy”, tylko sporadycznie osiągając wyższą ocenę „2 – ogólnie orientuję się w temacie” w skali ocen od 0 do 5. Natomiast po zakończeniu bloku ww. zajęć końcowa ocena własna słuchaczy ich znajomości tematyki systemów zarządzania w skali ocen od 0 do 5 wyraźnie wzrosła, z reguły oscylując pomiędzy oceną „2 – ogólnie orientuję się w temacie” a oceną „3 – mogę ogólnie rozmawiać na ten temat”, w przypadku paru słuchaczy osiągając nawet ocenę „4 – mogę swobodnie rozmawiać na ten temat”.* Wyniki badania, przeprowadzonego na początku bloku zajęć oraz po jego zakończeniu przy użyciu identycznej ankiety, oraz zmierzony w ten sposób przyrost wiedzy słuchaczy przedstawia tabela ...”³ (patrz Tabela 1 w niniejszej pracy).

oraz

- ☉ „*Oceniam, że za najważniejsze wymierne rezultaty osiągnięte poprzez realizację bloku zajęć „Przygotowanie do pracy w organizacjach objętych systemami zarządzania: jakością, środowiskiem i bhp” w ramach Studiów Podyplomowych „Szkolny Doradca Zawodowy” zorganizowanych przez CEN UW r. 2004 r. należy uznać*⁴ (...) wyraźny przyrost wiedzy słuchaczy na temat ww. systemów zarządzania (...), likwidujący wcześniej wykrytą podstawową lukę w wiedzy potrzebnej doradcy zawodowemu w szkole”⁵.

a także

- ☉ „*Opisane w niniejszej pracy dane i doświadczenia, zebrane w trakcie projektowania i realizacji ww. bloku zajęć, w moim odczuciu w pełni potwierdziły potrzebę i przydatność uwzględnienia tematyki systemów zarządzania jakością, zarządzania środowiskiem i zarządzania bhp w kształceniu Szkolnych Doradców Zawodowych, ze szczególnym naciskiem na systemy zarządzania jakością zgodne z normą ISO 9001.*”⁶

Wstępne wyniki ogólne uzyskane z badań w 2006 r. przedstawiono w Tabeli 2 oraz na Rys. 2 i Rys. 3.

W opinii ankietowanych w 2006r. słuchaczy studiów podyplomowych „Szkolny Doradca Zawodowy”, zebranej za pomocą wstępnego badania ankietowego skierowanego do grupy 256 osób przed rozpoczęciem zajęć, wstępna ocena ich znajomości tematyki systemów zarządzania, poruszanej w ramach bloku zajęć „Przygotowanie do pracy w organizacjach objętych systemami zarządzania jakością, środowiskiem, bhp” – wyrażona przez 214 osób w skali od 0 do 5 – oscylowała głównie wokół oceny „0 – nigdy o tym nie słyszałem” (od 143 do 43 odpowiedzi w zależności od zagadnienia, przy zwrocie 214 ankiet) oraz

³ Sujak-Cyrul B., *Aktywność szkolnego doradcy zawodowego...*, s. 64.

⁴ Jako jeden z trzech wymienionych rezultatów (przypis auterek).

⁵ Tamże, s. 65-66.

⁶ Tamże, s. 68.

oceny „**1 – słyszałem, ale nie wiem co to znaczy**” (od 99 do 36 odpowiedzi w zależności od zagadnienia), osiągając jednak także wartości wyższe, np.:

- „**2 – ogólnie orientuję się w temacie**” (od 13 do 45 ocen w zależności od zagadnienia),
- „**3 – mogę ogólnie rozmawiać na ten temat**” (od 4 do 33 ocen w zależności od zagadnienia),
- „**4 – mogę swobodnie rozmawiać na ten temat**” (dla wszystkich zagadnień – od 4 do 12 ocen w zależności od zagadnienia),
- „**5 – jestem specjalistą od tego zagadnienia**” (sporadycznie od 1 do 3 ocen w zależności od zagadnienia, ale jedynie w zakresie czterech z dziewięciu zagadnień takich jak: działania korygujące, działania zapobiegawcze, system zarządzania jakością i audit wewnętrzny) (patrz Rys.3 (A)),

– natomiast średnia z tych ocen kształtowała się dla poszczególnych tematów **od 0,47 do 1,53** (patrz Tabela 2 oraz Rys. 2).

Przystępując do zajęć z tego bloku, ankietowani słuchacze zgodnie z własną deklaracją posiadali wiedzę wstępną o wszystkich tematach na poziomie średniej ogólnej **rzędu 1,01** (czyli średnio na poziomie „**1 – słyszałem, ale nie wiem co to znaczy**”), przy czym:

- najmniej wiedzieli o normie PN-N 18001 (średnia 0,47), niewiele więcej o systemie HACCP (średnia 0,62) i serii norm ISO 14000 (średnia 0,68), oraz troszkę więcej o serii norm ISO 9000 (średnia 0,82) – czyli średnio na poziomie pomiędzy „**0 – nigdy o tym nie słyszałem**” a „**1 – słyszałem, ale nie wiem co to znaczy**”,
- najwięcej wiedzieli o systemie zarządzania jakością (średnia 1,53) i troszkę mniej o działaniach zapobiegawczych (średnia 1,31), działaniach korygujących (średnia 1,24), normie ISO 9001 (średnia 1,22) oraz o audicie wewnętrznym (średnia 1,21) – czyli średnio na poziomie pomiędzy „**1 – słyszałem, ale nie wiem co to znaczy**” a „**2 – ogólnie orientuję się w temacie**”, w najlepszym wypadku ledwie przekraczając połowę tej różnicy poziomów (patrz Rys.2).

Porównując wyniki badań wstępnych z 2006 r. i z 2004 r. należy podkreślić, że **średni poziom wiedzy wstępnej w zakresie tematyki systemów zarządzania jakością, środowiskiem, bhp wśród przyszłych szkolnych doradców zawodowych w roku 2006 r. był zauważalnie wyższy niż w roku 2004 r.**, (patrz Rys. 2), co najprawdopodobniej jest odzwierciedleniem dalszego upowszechniania się stosowania znormalizowanych systemów zarządzania jakością, środowiskiem i bhp w Polsce, Europie i świecie (porównaj z ⁷).

Po zakończeniu bloku ww. zajęć końcowa ocena własna słuchaczy (zebrana za pomocą końcowego badania ankietowego skierowanego do grupy 220 osób) ich znajomości tematyki systemów zarządzania w skali ocen od 0 do 5 wyraźnie wzrosła, w większości oscylując wokół oceny „**3 – mogę ogólnie rozmawiać na ten temat**” (od 83 do 68 odpowiedzi w zależności od zagadnienia, przy zwrocie 184 ankiet) oraz oceny „**2 – ogólnie orientuję się w temacie**” (od 61 do 40 odpowiedzi w zależności od zagadnienia), osiągając jednak zdecydowanie częściej niż w trakcie badania wstępnego także wartości wyższe, np.:

- „**4 – mogę swobodnie rozmawiać na ten temat**” (od 13 do 49 ocen w zależności od zagadnienia),
- „**5 – jestem specjalistą od tego zagadnienia**” (dla wszystkich zagadnień – od 2 do 5 ocen w zależności od zagadnienia) (patrz Rys.3 (B)),

oraz zdecydowanie rzadziej niż w trakcie badania wstępnego wartości niższe, np.:

- „**1 – słyszałem, ale nie wiem co to znaczy**” (od 7 do 18 ocen w zależności od zagadnienia),
- „**0 – nigdy o tym nie słyszałem**” (od 1 do 10 ocen w zależności od zagadnienia),

⁷ Sujak-Cyruł B., *Aktywność szkolnego doradcy zawodowego...*, s. 44 i dalsze.

– natomiast średnia z tych ocen kształtowała się dla poszczególnych tematów **od 2,39 do 2,99** (patrz Tabela 2 oraz Rys. 2)

Kończąc zajęcia z tego bloku, ankietowani słuchacze zgodnie z własną deklaracją posiadali wiedzę wstępną o wszystkich tematach na poziomie średniej ogólnej rzędu 2,67 (czyli średnio bliżej poziomu „**3 – mogę ogólnie rozmawiać na ten temat**” niż poziomu „**2 – ogólnie orientuję się w temacie**”), przy czym:

- ☉ najmniej nadal wiedzieli o normie PN-N 18001 (średnia 2,39) – choć średnio na poziomie zauważalnie wyższym niż „**2 – ogólnie orientuję się w temacie**”
- ☉ kolejno trochę więcej wiedzieli o normach ISO serii 14000 (średnia 2,57), audicie wewnętrznym (średnia 2,61) i działaniach korygujących (średnia 2,65) – czyli średnio na poziomie wyraźnie przekraczającym połowę różnicy pomiędzy poziomem „**2 – ogólnie orientuję się w temacie**”, a poziomem „**3 – mogę ogólnie rozmawiać na ten temat**”,
- ☉ posiadali jeszcze wyższy i bardzo wyrównany poziom wiedzy o ISO 9001, działaniach zapobiegawczych, normach ISO serii 9000 i HACCP (wszystkie średnie 2,70 lub 2,71) – czyli średnio nadal na poziomie pomiędzy „**2 – ogólnie orientuję się w temacie**” a „**3 – mogę ogólnie rozmawiać na ten temat**”, w tych przypadkach jeszcze wyraźniej przekraczając połowę tej różnicy poziomów,
- ☉ najwięcej nadal wiedzieli o systemie zarządzania jakością (średnia 2,99) – czyli średnio na poziomie „**3-mogę ogólnie rozmawiać na ten temat**” (patrz Rys.3 (B)).

Przyrost wiedzy uczestników, zmierzony jako różnica średnich określających zadeklarowaną przez słuchaczy wiedzę przed rozpoczęciem wyżej wymienionego bloku zajęć (badania wstępne) oraz po zakończeniu tego bloku zajęć (badania końcowe), jest zróżnicowany w zakresie poszczególnych zagadnień i osiąga wartości przyrostu od najmniejszego 1,12 dla systemów zarządzania jakością (co oznacza przyrost wiedzy o 73%) do największego 1,71 dla normy PN-N 18001 (co oznacza przyrost wiedzy aż o 363%).

Generalnie przyrost ten jest bardzo wysoki i może być określony w stosunku do wszystkich tematów na poziomie średniego ogólnego przyrostu **rzędu 1,45 (2,67-1,01=1,45)**, co wyrażone w procentach oznacza przyrost wiedzy o 164%. Graficzne zobrazowanie przyrostu wiedzy odzwierciedla bardzo wyraźne przesunięcie maksimów rozkładów ocen wiedzy zadeklarowanej przez słuchaczy odpowiednio przed (Rys.3 A) i po odbyciu zajęć z omawianego bloku (Rys.3 B) w kierunku ocen zdecydowanie wyższych.

Porównując wyniki badań końcowych z 2006 r. i z 2004 r. należy podkreślić, że **średni poziom wiedzy końcowej w zakresie tematyki systemów zarządzania jakością, środowiskiem, bhp wśród przyszłych szkolnych doradców zawodowych w roku 2006 r. był zauważalnie wyższy niż w roku 2004 r.** (patrz Rys 2). Jednocześnie **bezwzględny średni przyrost wiedzy** – zmierzonej przed i po zajęciach z bloku dotyczącego tematyki systemów zarządzania jakością, środowiskiem, bhp – **w 2006 r. był niższy niż w 2004 r.** (porównaj Tabela 1 i Tabela 2), co w ocenie autorek bezpośrednio wynika z faktu, że **średni poziom wiedzy wstępnej w zakresie tematyki systemów zarządzania jakością, środowiskiem, bhp wśród przyszłych szkolnych doradców zawodowych w roku 2006r był zauważalnie wyższy niż w roku 2004 r.** (patrz Rys 2).

W ramach badania opinii nauczycieli, planujących pełnienie funkcji szkolnego doradcy zawodowego, na temat odbytego bloku zajęć *Przygotowanie do pracy w organizacjach objętych systemami zarządzania jakością, środowiskiem, bhp* uzyskano m.in. następujące wyniki:

1. Ustosunkowując się do stwierdzenia „*Nauczyłem się dużo nowych rzeczy*”, ok. 89 % uczestników zadeklarowało, że nauczyło się nowych rzeczy, przy czym aż 70% osób zadeklarowało bardzo duży przyrost wiedzy (odpowiedzi: „**5 – całkowicie się zgadzam**” oraz „**4 – zgadzam się na 75%**” i 3 **zgadzam się na 50%**).

2. Ustosunkowując się do stwierdzenia „*Wszyscy nauczyciele – szkolni doradcy zawodowi powinni mieć wiedzę o systemach zarządzania i ich roli w różnych organizacjach*”, ok. 92% uczestników zadeklarowało, że wiedza ta jest doradcom potrzebna, przy czym aż 72% osób zadeklarowało, że wiedza ta jest bardzo potrzebna (odpowiedzi: „5 – całkowicie się zgadzam” oraz „4 – zgadzam się na 75%” i 3 zgadzam się na 50%).
3. Ustosunkowując się do stwierdzenia „*Wykorzystam w swojej szkole projekty własne i kolegów, opracowane w ramach zajęć*”, prawie 77% uczestników zadeklarowało że wykorzysta projekty opracowane w ramach zajęć, przy czym ponad 55% zadeklarowało wysoki stopień przekonania w tym względzie (odpowiedzi: „5 – całkowicie się zgadzam” oraz „4 – zgadzam się na 75%” i 3 zgadzam się na 50%).

Podsumowując, zaprezentowane powyżej wstępne wyniki przeprowadzonego w 2006 r. badania podstawowej wiedzy nauczycieli, planujących pełnienie funkcji Szkolnego Doradcy Zawodowego, na temat systemów zarządzania jakością, środowiskiem, bhp:

- ☞ potwierdzają potrzebę kształcenia przyszłych Szkolnych Doradców Zawodowych w zakresie tematyki wyżej wymienionych systemów zarządzania, ponieważ:
 - wcześniejsze przypuszczenie, że większość nauczycieli planujących pełnienie funkcji szkolnego doradcy na wstępie nie zna – nawet w zakresie elementarnym - podstawowych norm, zasad, narzędzi i specyficznego języka systemów zarządzania jakością, środowiskiem i/lub bhp jest nadal aktualne, choć – zbadany przez rozpoczęciem zajęć tematycznych – średni poziom wiedzy w zakresie tematyki systemów zarządzania jakością, środowiskiem, bhp wśród przyszłych szkolnych doradców zawodowych w roku 2006 r. był zauważalnie wyższy niż w roku 2004 r.,
 - zdecydowana większość ankietowanych nauczycieli planujących pełnienie funkcji szkolnego doradcy, po zakończeniu bloku zajęć tematycznych zadeklarowała swoje przekonanie, że wiedza ta jest potrzebna szkolnym doradcom zawodowym (podobieństwo wyników z 2006 r. i 2004 r.),
- ☞ potwierdzają skuteczność prowadzenia tego typu kształcenia w ramach bloku zajęć „Przygotowanie do pracy w organizacjach objętych systemami zarządzania jakością, środowiskiem, bhp”
 - ankietowani słuchacze w wyniku udziału w wymienionym bloku zajęć średnio osiągnęli bardzo duży przyrost wiedzy tematycznej – średnio od poziomu początkowego „1 – słyszałem, ale nie wiem co to znaczy”), do poziomu końcowego leżącego średnio bliżej poziomu „3 – mogę ogólnie rozmawiać na ten temat” niż poziomu „2 – ogólnie orientuję się w temacie”, tym samym osiągając w 2006r. wyższy poziom końcowy niż w 2004 r.
 - dodatkowo zdecydowana większość ankietowanych nauczycieli planujących pełnienie funkcji szkolnego doradcy, po zakończeniu bloku zajęć tematycznych zadeklarowała bardzo wyraźnie, że nauczyła się wielu nowych rzeczy,
 - ponad połowa ankietowanych nauczycieli planujących pełnienie funkcji szkolnego doradcy, po zakończeniu bloku zajęć tematycznych zadeklarowała wysoki stopień przekonania o możliwości wykorzystania projektów opracowanych w ramach zajęć we własnej praktyce szkolnej (co przy zrealizowaniu w ramach zajęć ok. 240 projektów indywidualnych analizujących ogłoszenia o pracy pod kątem wymagań związanych z wymienionymi systemami zarządzania oraz ok. 60 projektów grupowych związanych z opracowaniem, realizacją i ewaluacją szkolenia Rady Pedagogicznej lub lekcji związanych z tematyką zarządzania jakością, zarządzania środowiskowego lub zarządzania bhp ⁸ może zaowocować wyraźnym wzrostem świadomości pro jakościowej nauczycieli i uczniów).

⁸ Porównaj Sujak-Cyruł B., Dudziak S., *Projekty podnoszące świadomość pro jakościową w szkole. Koncepcja i tematy projektów grupowych z zakresu przygotowania do pracy w organizacjach objętych systemami zarządzania: jakością, środowiskiem, bhp*, opublikowane w niniejszej książce.

BIBLIOGRAFIA

Sujak-Cyrul B., *Aktywność szkolnego doradcy zawodowego a przygotowanie do pracy w organizacjach objętych systemami zarządzania: jakością, środowiskiem, bhp*, w: A. Krajna, L. Ryk, K. Sujak-Lesz (red.), *Edukacja zawodoznawcza i edukacja projakościowa w szkole*, Wyd. CEN UW, MarMar, Wrocław 2005, s. 43-70.

Projekt współfinansowany przez budżet państwa oraz Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Materiał do użytku wewnętrznego, na zajęcia dydaktyczne z MODUŁU 9: Przygotowanie do pracy w organizacjach objętych systemami zarządzania: jakością, środowiskiem, bhp. w ramach studiów podyplomowych Szkolny Doradca Zawodowy. Egzemplarz bezpłatny. Przygotowany przez dr Barbarę Sujak-Cyrul.

Ankieta anonimowa.

wypełniana przez słuchacza studiów podyplomowych "Szkolny Doradca Zawodowy", CEN, Uniwersytet Wrocławski, semestr drugi - kwiecień/maj 2006 r,

ANKIETA WSTĘPNA**Nazwa zajęć :**

"Przygotowanie do pracy w organizacjach objętych systemami zarządzania: jakością, środowiskiem, bhp"

Pomysł oraz opracowanie koncepcji i programu zajęć : dr Barbara Sujak-Cyrul
Prowadzenie wykładu : dr Barbara Sujak-Cyrul,
Prowadzenie warsztatów: dr Barbara Sujak-Cyrul oraz mgr Sylwia Dudziak
Pomysł i opracowanie koncepcji badania wstępnego oraz opracowanie formularza ankiety: dr Barbara Sujak-Cyrul

INFORMACJE OGÓLNE O ANKIETOWANYM

Funkcja pełniona w szkole:

dyrektor pedagog lub psycholog nauczyciel przedmiotu

Rodzaj posiadanego wykształcenia:

humanistyczne matematyczno-przyrodnicze

CZĘŚĆ A.

Proszę wyrazić subiektywną ocenę znajomości poniższych zagadnień przez zakreślenie w tabeli, w wierszu danego zagadnienia, jednej z liczb z przedziału od 0 do 5, którym przypisano poniższe umowne znaczenie:

0 - nigdy o tym nie słyszałam/em

3 - mogę ogólnie rozmawiać na ten temat

1 - słyszałam/em, ale nie wiem co to znaczy

4 - mogę swobodnie rozmawiać na ten temat

2 - ogólnie orientuję się w tym temacie

5 - jestem specjalistą od tych zagadnień

ISO 9001	0	1	2	3	4	5
HACCP	0	1	2	3	4	5
seria norm ISO 9000	0	1	2	3	4	5
seria norm ISO 14000	0	1	2	3	4	5
PN-EN 18001	0	1	2	3	4	5
audit wewnętrzny	0	1	2	3	4	5
działania korygujące	0	1	2	3	4	5
działania zapobiegawcze	0	1	2	3	4	5
system zarządzania jakością	0	1	2	3	4	5

Rys. 1 Wygląd ankiety wstępnej, użytej w 2006 r. do badania podstawowej wiedzy nauczycieli, planujących pełnienie funkcji Szkolnego Doradcy Zawodowego, na temat systemów zarządzania jakością, środowiskiem, bhp.

Źródło: Opracowanie B. Sujak-Cyrul na podstawie ankiety własnego pomysłu, użytej do przeprowadzenia pierwszych badań tego typu w 2004 r.

Tabela 1. Wyniki badania podstawowej wiedzy nauczycieli, planujących pełnienie funkcji Szkolnego Doradcy Zawodowego, na temat systemów zarządzania jakością, środowiskiem i bhp – 2004 r.

WYNIKI BADANIA PODSTAWOWEJ WIEDZY NAUCZYCIELI, PLANUJĄCYCH PEŁNIENIE FUNKCJI SZKOLNEGO DORADCY ZAWODOWEGO, NA TEMAT SYSTEMÓW ZARZĄDZANIA: JAKOŚCIĄ, ŚRODOWISKIEM I BHP - przed zajęciami i po zajęciach wprowadzający w przedmiotową tematykę w 2004 r.									
<i>Pojęcia, których znajomość podlegała ocenie przez słuchaczy studium</i>									
	ISO 9001	HACCP	Seria ISO 9000	Seria ISO 14000	PN-EN 18001	Audit wewnętrzny	Działania korygujące	Działania zapobiegawcze	System Zarządzania Jakością
BADANIE WSTĘPNE 01.02.2004 -16 badanych									
RAZEM R_w	17	8	13	8	2	14	22	20	16
Średnia S_w	1,06	0,50	0,81	0,50	0,12	0,87	1,37	1,25	1,00
BADANIE KOŃCOWE 17.04.2004 -17 badanych									
RAZEM R_k	44	44	39	37	37	43	43	44	45
Średnia S_k	2,59	2,59	2,29	2,18	2,18	2,53	2,53	2,59	2,65
PRZYROST WIEDZY									
<i>Różnica średnich</i> $\Delta = S_k - S_w$	1,53	2,09	1,48	1,68	2,06	1,66	1,16	1,34	1,65
<i>Przyrost procentowy</i> $(\Delta: S_w) \cdot 100\%$	144%	418%	211%	336%	1717%	191%	86%	107%	165%
<p>Warunki badania: <i>Badanie ankietowe przy użyciu identycznej ankiety przeprowadzono na początku i na końcu realizacji bloku zajęć "Przygotowanie do pracy w organizacjach objętych systemami zarządzania jakością, środowiskiem, bhp" w ramach Studiów Podyplomowych "Szkolny Doradca Zawodowy" zorganizowanych w 2004 r. przez Centrum Edukacji Nauczycielskiej Uniwersytetu Wrocławskiego.</i> <i>Wymiar bloku zajęć: 10 godz. wykładu i 6 godz. warsztatów, 20 słuchaczy studiów podyplomowych w grupie.</i> Zastosowana skala ocen: 0 - nigdy o tym nie słyszałem, 1 - słyszałem, ale nie wiem co to znaczy, 2 - ogólnie orientuję się w temacie, 3 - mogę ogólnie rozmawiać na ten temat, 4 - mogę swobodnie rozmawiać na ten temat, 5 - jestem specjalistą od tego zagadnienia</p>									

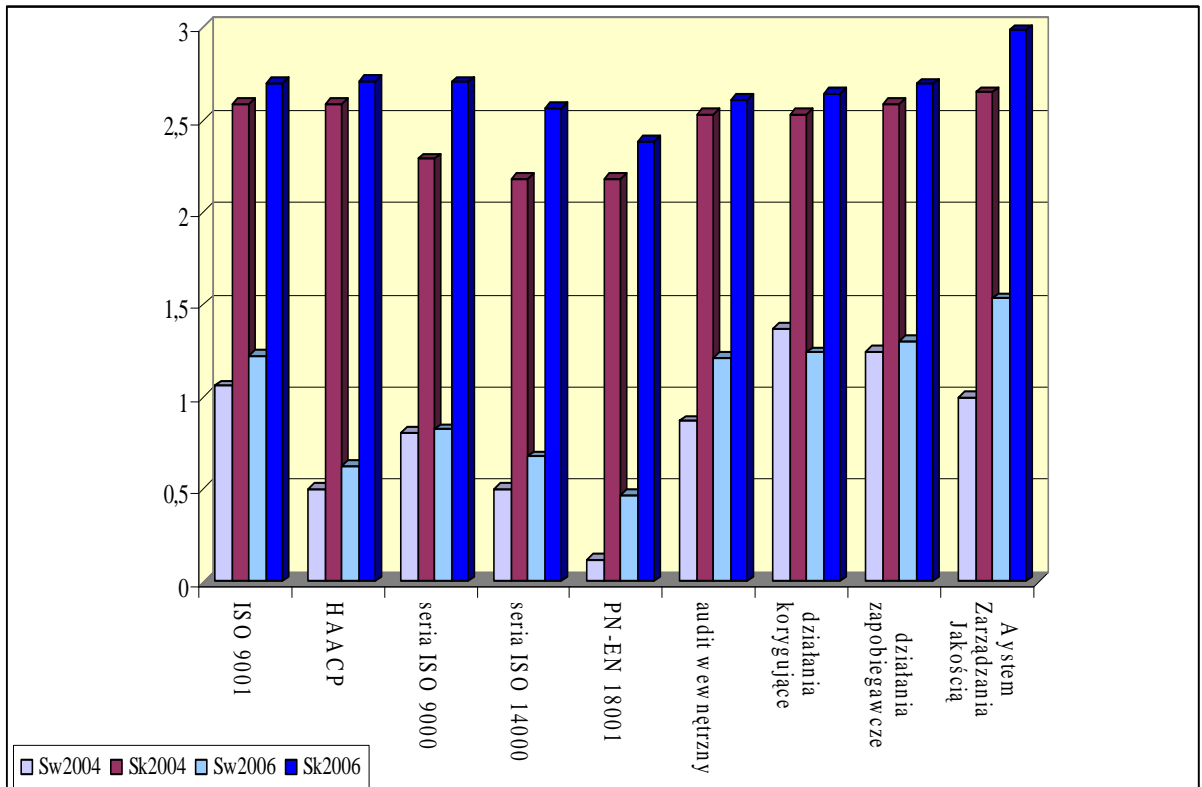
Źródło: Opracowanie B. Sujak-Cyruł na podstawie badań własnych przeprowadzonych w 2004r., opublikowane w pracy: Sujak-Cyruł B., *Aktywność szkolnego doradcy zawodowego a przygotowanie do pracy w organizacjach objętych systemami zarządzania: jakością, środowiskiem, bhp*, w: A. Krajna, L. Ryk, K. Sujak-Lesz (red.), *Edukacja zawodoznawcza i edukacja projakościowa w szkole*, Wyd. CEN UW, Mar-Ma, Wrocław 2005, s. 65

Tabela 2 Wyniki badania podstawowej wiedzy nauczycieli planujących pełnienie funkcji „Szkolnego Doradcy Zawodowego, na temat systemów zarządzania jakością, środowiskiem i bhp – 2006 r.

WYNIKI BADANIA PODSTAWOWEJ WIEDZY NAUCZYCIELI PLANUJĄCYCH PEŁNIENIE FUNKCJI DORADCY ZAWODOWEGO, NA TEMAT SYSTEMÓW ZARZĄDZANIA: JAKOŚCIĄ, ŚRODOWISKIEM I BHP - przed zajęciami i po zajęciach wprowadzających w przedmiotową tematykę									
	Pojęcia, których znajomość podlega ocenie przez słuchacz studiów								
	ISO 9001	HAACP	Seria norm ISO 9000	Seria norm ISO 14000	PN-EN 18001	Audit wewnętrzny	Działania korygujące	Działania zapobiegawcze	System Zarządzania Jakością
BADANIE WSTĘPNE - 29.04.2006 i 20.05.2006									
Liczba odpowiedzi	209	210	211	210	206	214	212	212	214
Razem R_w	256	131	174	142	97	259	263	277	328
Średnia S_w	1,22	0,62	0,82	0,68	0,47	1,21	1,24	1,31	1,53
BADANIE KOŃCOWE - na zakończenie warsztatów ⁹									
Liczba odpowiedzi	180	180	180	181	176	180	181	181	182
Razem R_w	486	488	487	465	420	470	479	488	544
Średnia S_k	2,70	2,71	2,71	2,57	2,39	2,61	2,65	2,70	2,99
PRZYROST WIEDZY									
Różnica średnich $\Delta = S_k - S_w$	1,37	1,97	1,47	1,50	1,71	1,32	1,29	1,28	1,12
Przyrost procentowy ($\Delta: S_w) \cdot 100\%$	111%	315%	178%	222%	363%	109%	104%	98%	73%
Warunki badania									
Badanie ankietowe przy użyciu identycznej ankiety przeprowadzono na początku i na końcu realizowanego bloku zajęć: „Przygotowanie do pracy w organizacjach objętych systemami zarządzania: jakością, środowiskiem i bhp, w ramach Studiów Podyplomowych „Szkolny Doradca Zawodowy” zorganizowanych przez Centrum Edukacji Nauczycielskiej Uniwersytetu Wrocławskiego w roku 2005/2006.									
Wymiar bloku zajęć: 10 godz. wykładu i 4 godz. warsztatów, 240 słuchaczy studiów podyplomowych									
Zastosowana skala ocen:									
0 – nigdy o tym nie słyszałem,					1 – słyszałem, ale nie wiem co to znaczy				
2 – ogólnie orientuję się w temacie,					3 – mogę ogólnie rozmawiać na ten temat,				
4 – mogę swobodnie rozmawiać na ten temat,					5 – jestem specjalistą w tej dziedzinie				

Źródło: Opracowanie własne B. Sujak-Cyruł i S. Dudziak na podstawie badań własnych przeprowadzonych w 2006 r., dane dotychczas niepublikowane

⁹ Termin warsztatów końcowych poszczególnych grup: D01 – 16.09.2006 r.; D02 – 17.09.2006 r.; D03 – 17.06.2006 r.; D04 – 17.06.2006 r.; D05 – 21.10.2006 r.; D06 – 02.09.2006 r.; D07 – 24.09.2006 r.; D09 – 24.06.2006 r.; D10 – 24.06.2006 r.; D11 – 27.05.2006 r.; D12 – 24.09.2006 r.; D13 – 09.09.2006 r.

Rys. 2. Wyniki badania podstawowej wiedzy nauczycieli planujących pełnienie funkcji szkolnego doradcy zawodowego, na temat systemów zarządzania jakością, środowiskiem i bhp – rozkład średnich ocen znajomości poszczególnych zagadnień, uzyskany w badaniach wstępnych i końcowych odpowiednio w 2004r. i w 2006r.

Oznaczenia: S_w – średnia ocen wystawionych w badaniu wstępnym (przed rozpoczęciem zajęć),

S_k – średnia ocen wystawionych w badaniu końcowym (po zakończeniu zajęć);

Zastosowana skala ocen:

0 – nigdy o tym nie słyszałem,

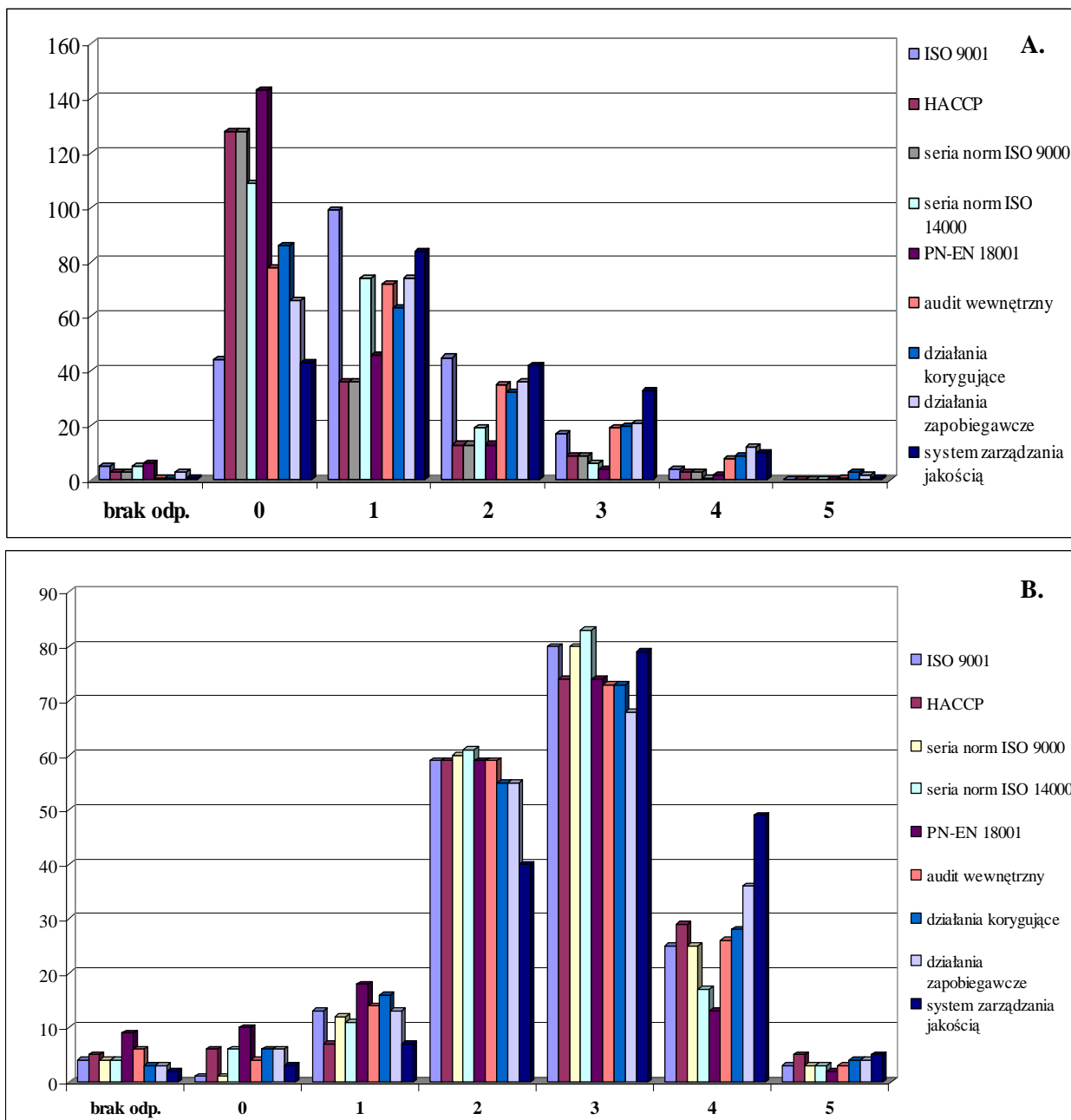
1 – słyszałem, ale nie wiem co to znaczy

2 – ogólnie orientuję się w temacie,

3 – mogę ogólnie rozmawiać na ten temat,

4 – mogę swobodnie rozmawiać na ten temat,

5 – jestem specjalistą w tej dziedzinie

Rys. 3. Wyniki badania podstawowej wiedzy nauczycieli planujących pełnienie funkcji szkolnego doradcy zawodowego, na temat systemów zarządzania jakością, środowiskiem i bhp – rozkład ocen znajomości poszczególnych zagadnień, uzyskany w badaniu wstępnym i końcowym w 2006r.

A – wyniki ankiety wstępnej, badającej wiedzę słuchaczy przed zajęciami,

B – wyniki ankiety końcowej, badającej wiedzę uczniów po cyklu zajęć.

Zastosowana skala cen:

0 – nigdy o tym nie słyszałem,

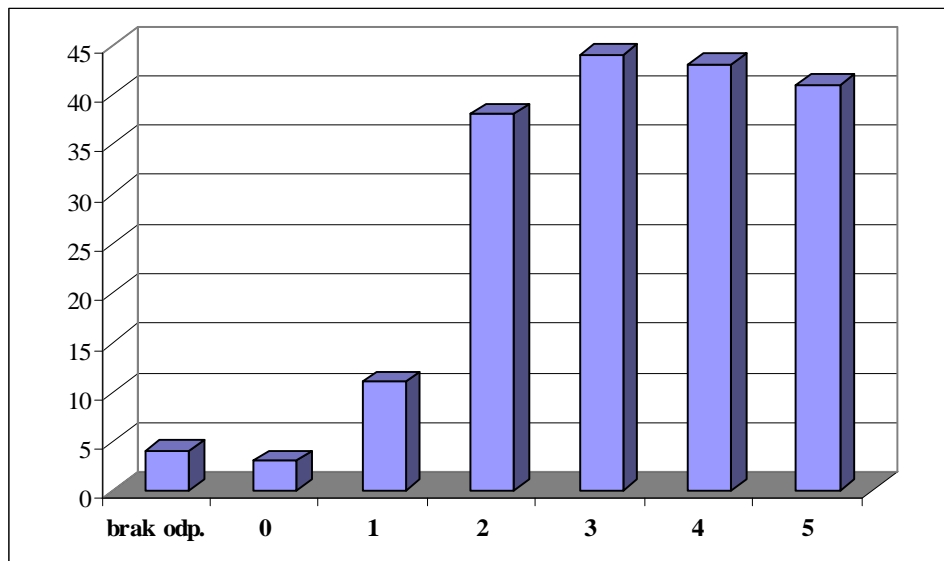
1 – słyszałem, ale nie wiem co to znaczy

2 – ogólnie orientuję się w temacie,

3 – mogę ogólnie rozmawiać na ten temat,

4 – mogę swobodnie rozmawiać na ten temat,

5 – jestem specjalistą w tej dziedzinie

Rys.4 Rozkład ocen wystawionych przez ankietowanych dla stwierdzenia:

Nauczyłem/tam się dużo nowych rzeczy

uzyskany w ramach badanie opinii nauczycieli, planujących pełnienie funkcji szkolnego doradcy zawodowego, na temat odbytego bloku zajęć "Przygotowanie do pracy w organizacjach objętych systemami zarządzania jakością, środowiskiem, bhp"

Zastosowana skala:

0 – nie mam zdania,

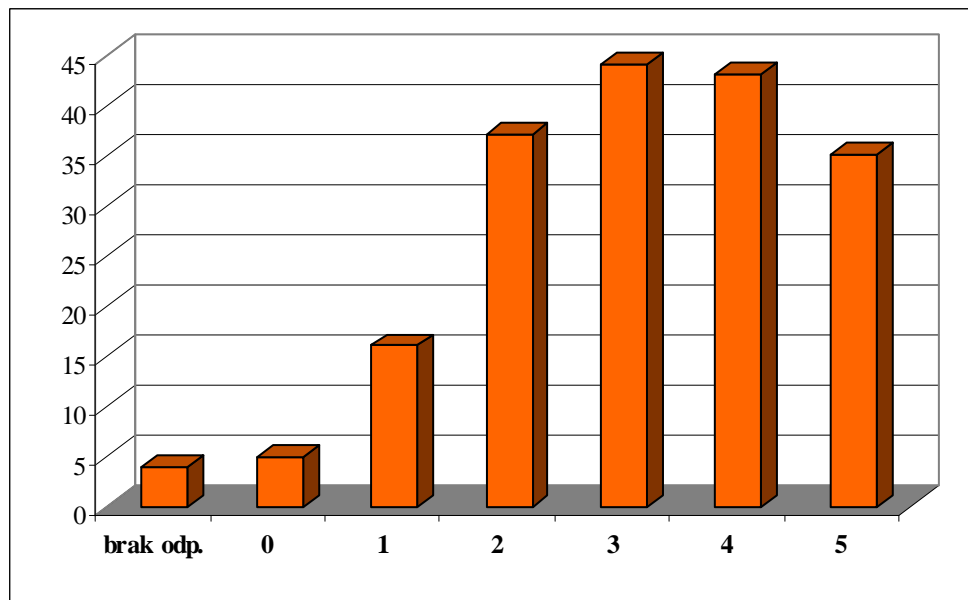
1 – całkowicie się nie zgadzam

2 – zgadzam się w 25%

3 – zgadzam się w 50 %

4 – zgadzam się w 75%

5 – całkowicie się zgadzam

Rys. 5 Rozkład ocen wystawionych przez ankietowanych dla stwierdzenia:

Wszyscy nauczyciele – szkolni doradcy zawodowi powinni mieć wiedzę o systemach zarządzania i ich roli w różnych organizacjach

uzyskany w ramach badanie opinii nauczycieli, planujących pełnienie funkcji szkolnego doradcy zawodowego, na temat odbytego bloku zajęć "Przygotowanie do pracy w organizacjach objętych systemami zarządzania jakością, środowiskiem, bhp"

Zastosowana skala:

0 – nie mam zdania,

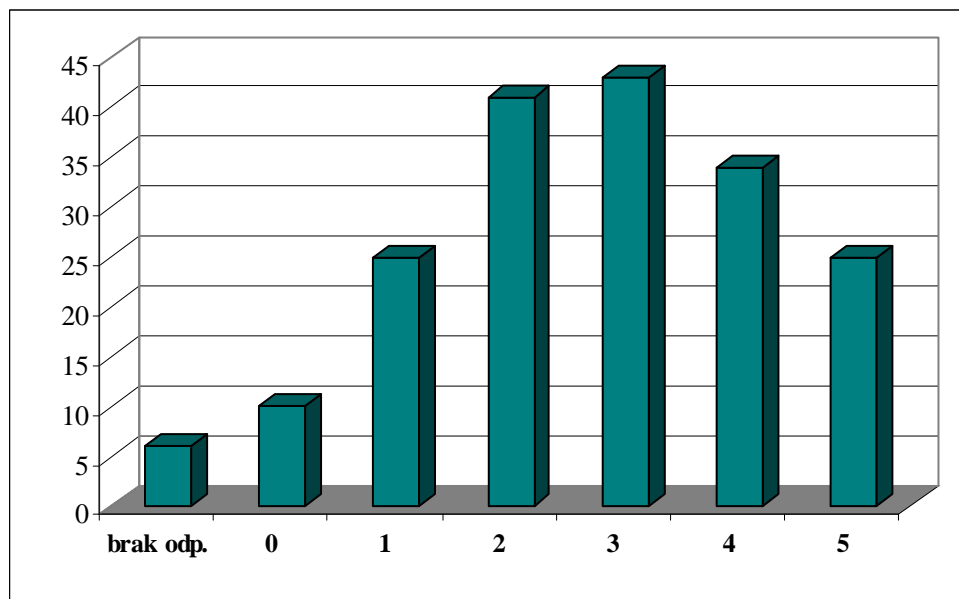
1 – całkowicie się nie zgadzam

2 – zgadzam się w 25%

3 – zgadzam się w 50 %

4 – zgadzam się w 75%

5 – całkowicie się zgadzam

Rys. 6 Rozkład ocen wystawionych przez ankietowanych dla stwierdzenia:
Wykorzystam w swojej szkole projekty własne i kolegów, opracowane w ramach zajęć uzyskany w ramach badanie opinii nauczycieli, planujących pełnienie funkcji szkolnego doradcy zawodowego, na temat odbytego bloku zajęć "Przygotowanie do pracy w organizacjach objętych systemami zarządzania jakością, środowiskiem, bhp"

Zastosowana skala:

0 – nie mam zdania,

1 – całkowicie się nie zgadzam

2 – zgadzam się w 25%

3 – zgadzam się w 50 %

4 – zgadzam się w 75%

5 – całkowicie się zgadzam